1/92
12 FEB 1992

SØVÆRNS-ORIENTERING

21. ÅRGANG

Udgivet af:
SØVÆRNETS OPERATIVE KOMMANDO

INDHOLD:

1. *Torpedotårn ned.* . . . . . .
2. *Medalje til pilot.* . . . . . .
3. *Inspektion af THETIS.* . . . . . .
4. *Søredningstjenesten 91.* . . . . . .
5. *Inspektion af TRITON.* . . . . . .
6. *Fotograf på julesejlads.* . . . . . .
7. *EF-observatør i Kroatien.* . . . . . .
8. *TRITON til Vestindien.* . . . . . .
9. *Hash-bekæmpelse.* . . . . . .

NEDRIVNING PÅ TORPEDOSTATION KONGSØRE

Torpedoobservationstårnet hænger i kranen. Foto: TOS KON

Fritidssejlere, fiskere, søværnets fartøjer, Flådens skibe samt alle andre der færdes på Isefjorden, har mistet et markant vartegn og landmærke.

Torpedostation Kongsøres synlige vartegn mod Isefjorden er væk. Alderdom og betonforvitring har forøget vedligeholdelsesudgifterne i en sådan grad, at nedrivning var eneste mulighed.

Torpedoobservationstårnet blev taget i brug i 1950. I tiden indtil 1987, hvor torpedoindskydningen i Isefjorden ophørte, er der foretaget observation af ca. 25000 torpedoskud. Søværnets Frømandskorps har benyttet tårnet til øvelser i rapelling. Endvidere har personel fra Jægerspris skydelejr overvåget hærens artilleriskydninger ud over Isefjorden fra tårnet.

Torpedostation Kongsøres torpedoobservationstårn blev i sidste halvdel af november 1991 nedskåret i fire tempi og demonteret ved hjælp af mindre sprængladninger, skæremaskiner samt flydekranen HERKULES fra Københavns Havnevæsen.

Firmaet DEMEX stod for nedskæring, og Bjergningsselskabet SVITZER sejlede bort med det ca. 250 tons tunge observationstårn.

Resterne efter nedknusning af tårnet bliver brugt til kystsikring i Isefjorden. Det gamle tårn fortsætter på den måde at være til gavn for Isefjorden og folkene deromkring.

(TOSKON)

Det engang så stolte tårn fyldte godt - også liggende. *Foto: TOSKON*

MEDALJEN FOR UDMÆRKET LUFTTJENESTE TILDELT EN AF SØVÆRNETS PILOTER

Under øvelse DANEX i september 1991 blev der ved en højtidelighed om bord minelæggeren FYEN i Amsterdam - Holland tildelt Orlogskaptajn Jan Verner Jørgensen medaljen for udmærket lufttjeneste. Tildelingen blev foretaget af Chefen for Søværnets operative Kommando under den formerede øvelsesstyrkes flådebesøg i Holland.

Orlogskaptajn J.V. Jørgensen, der måske bedre kendes under pilotnavnet VØN, modtog medaljen i Holland, fordi han i øjeblikket gør tjeneste ved det hollandske-tyske-norske-danske "Joint LYNX Simulator Establishment" ved den hollandske flådes flyvebase i De Kooy. VØN har udført flyvende tjeneste ved Søværnets Flyvetjeneste siden 1966 og har mere end 5.000 flyvetimer bag sig i søværnets helikoptere.

VØN omgivet af øvelse DANEX helikopter-detachment. *Foto: SVF*

Adgang til at erholde medaljen tildelt har ganske særligt fortjente piloter eller andre besætningsmedlemmer, som har ydet særlig fortjentsfuld og udmærket tjeneste i luften ved

enten:
- at have forrettet en sådan lang og særlig udmærket lufttjeneste, som har kunnet tjene som inspirerende eksempel for andre,

eller:
- ved en enkelt lejlighed under overordentlig kritiske forhold at have vist fremragende tjeneste i luften - særlig hvor menneskeliv eller materiel er reddet ved koldblodighed og udmærket luftmandskab - for så vidt der ikke herved er taget en utilbørlig risiko, idet efter almindelig luftmandskab en anden udvej var nærmest foreliggende.

Chefen for Søværnets operative Kommando, Kontreadmiral Knud Borck, overrakte medaljen, idet admiralen udtrykte, at VØN fik medaljen for det første punkt - for lang og særlig udmærket lufttjeneste - men egentlig var det ikke et "enten - eller", men et "både - og". Et "både - og" fordi VØN også ved flere lejligheder havde udvist fremragende tjeneste i luften samt koldblodighed og udmærket lufttjeneste.

(SVF)

INSPEKTION AF INSPEKTIONSSKIBET THETIS

Chefen for S¢værnets operative Kommando inspicerede tirsdag den 4. februar 1992 inspektionsskibet THETIS under sejlads i Århus Bugt.

Under sejladsen blev der foretaget en generel inspektion af THETIS og afholdt forskellige havari- og navigations¢velser samt helikopter- og boarding¢velser. Under boarding¢velsen og assistance til andet skib medvirkede orlogskutteren THUR¥ fra Kattegats Marinedistrikt.

Efter inspektionen returnerede THETIS til Århus, hvor inspektionsholdet gik fra borde.

THETIS afgik den 12. februar 1992 til Fær¢erne for at udføre fiskeriinspektions- og stationstjeneste. I slutningen af marts forlægger THETIS til Gr¢nland for at forrette tjeneste der. THETIS forventes tilbage til det sydlige Danmark i slutningen af maj 1992, for her at klarg¢re til seismisk togt for KANUMAS-projektet. THETIS f¢rste togt var som seismisk måleskib for KANUMAS i sommeren 1991.

(SOK)

Inspektionsskibet THETIS. *Foto: Søværnet*

SØREDNINGSTJENESTEN I 1991, ANDEN HALVÅRSRAPPORT

I andet halvår af 1991 har Søværnets operative Kommando været inddraget i 510 redningsoperationer. Den nyligt udsendte halvårsrapport indeholder statistiske oplysninger for det sidste halve år af 1991, medens nedenstående kommentarer gælder hele året.

Søredningscentralen ved Søværnets operative Kommando aktiveredes ialt 869 gange i 1991 efter direkte alarmering eller anmodning fra andre redningscentraler. Der iværksattes 78 flere aktioner end i 1990 (791).

Til årsstatistikken knyttes følgende kommentarer:

- Stigningen i antallet af søredningaktioner ses hovedsageligt indenfor de fritidsrelaterede aktiviteter, hvor stigningen er på 12%. For kategorien "andet" er stigningen på 3%. For erhvervsgruppen kan konstateres et glædeligt fald på 12%.
- I 1991 undsattes udenlandske statsborgere i 147 tilfælde, hvilket repræsenterer 17% af det samlede antal redningsaktioner i løbet af året. Dette er en stigning på 34 tilfælde, idet de samme tal for 1990 var 113 svarende til 14%.
- Udenlandske redningsorganisationer og deres ressourcer har medvirket i 89 søredningaktioner, hvilket udgør 10% af det samlede antal aktioner. Dette er et numerisk fald på 17 fra året før, hvor de samme tal var henholdsvis 106 og 13%.
- Aktiviteter i forbindelse med brætsejlads resulterede i et uændret antal aktioner, 45 repræsenterende 5% af alle aktioner. Året før svarede samme antal aktioner til 6% af alle aktioner.
- Det globale satellit nød- og sikkerhedssystem, IMMARSAT-C, resulterede i 51 aktioner svarende til 6% af det samlede antal aktioner i 1991. Hovedparten af aktionerne er iværksat udenfor dansk søredningstjenestes ansvarsområde. Aktionerne vil ikke fremover indgå som statistiske oplysninger i søredningstjenestens rapportering. INMARSAT-C aktioner vil blive registreret separat.

Søværnets operative Kommando har i 1991 måttet konstatere en mindre stigning i antallet af omkomne. Søredningstjenesten har registreret 47 dødsulykker, hvilket er en stigning på 2 fra 1990. Indenfor de fritidsrelaterede aktiviteter er der modtaget oplysninger om 37 omkomne (31 i 1990). For erhvervsgruppen er der registreret 10 dødsulykker, hvilket er et fald på 4 fra året 1990.

Kystredningstjenestens 26 redningsstationer har i 1991 modtaget ialt 557 opkald i forbindelse med rednings-, assistance- og eftersøgningsopgaver, hvoraf 242 er registreret i andet halvår af 1991. Redningsstationernes virksomhed i hele året har været fordelt som følger:

- 133 mennesker, der var i alvorlig fare på søen, er blevet reddet.
- 411 fartøjer er blevet undsat, assisteret eller overvåget under vanskelige forhold.
- 6 patientevakueringer er udført.
- 141 opkald vedrørte deltagelse i eftersøgninger eller opgaver af ikke redningsmæssig karakter.
- 1234 timer har redningsstationerne være i aktivitet for at kunne løse ovennævnte opgaver.

Marinehjemmeværnet har i 1991 deltaget i 93 redningaktioner. Den totale anvendte tid i disse aktioner har være ca. 269 timer.

Flådens LYNX-helikoptere udstationeret på inspektionsskibene ved Grønland og Færøerne udfører eftersøgnings- og redningstjeneste i Nordatlanten.

Søværnets operative Kommando må igen i år konstatere en fortsat stigning i antallet af redningaktioner, således at 1991

desværre blev rekordår. Ved en umiddelbar betragtning synes stigningen markant, men en stor del heraf skyldes det nye globale satellit nød- og sikkerhedssystem INMARSAT-C, der blev taget i brug den 29. januar 1991. Desværre kan hele stigningen ikke henføres til INMARSAT-C, idet også antallet af øvrige redningsaktioner er gået i vejret. Samtidigt er det dog positivt at konstatere, at der i 1991 ikke har været større søulykker i dansk farvand.

Det er med den største beklagelse, at Søværnets operative Kommando må konstatere en forøgelse af antallet af redningsaktioner indenfor de fritidsrelaterede aktiviteter. Her er især stigningen i antallet af aktioner i forbindelse med joller, sejljoller, fritidsfiskere og strandjægere alarmerende, idet det også er indenfor denne gruppe, der findes et stort antal omkomne. Det såkaldte "jollefolk" er en udsat gruppe. Søsportens Sikkerhedsråd planlægger i den nærmeste fremtid en række aktiviteter med jollefolket som målgruppe. Forhåbentligt vil disse aktiviteter bryde den stigende tendens.

Det giver anledning til fortsat bekymring, at en del af de registrerede dødsulykker synes at kunne have været undgået. Brug af redningsvest og rigtigt sikkerhedsudstyr samt hensyntagen til de udsendte vejrudsigter, vurderes i flere tilfælde at have kunnet hindre en fatal udgang på uheldet - eller uheldet i det hele taget.

Søværnets operative Kommando må for 1991 også konstatere en beklagelig og markant stigning i antallet af redningsaktioner, der er forårsaget af falske alarmer eller affyring af nødraketter fra land. Sådanne aktioner lægger unødvendigt beslag på redningsressourcer og kan derved være inddirekte årsag til, at menneskeliv sættes på spil.

(SOK)

INSPEKTION AF INSPEKTIONSSKIBET TRITON

Stabschefen ved Søværnets operative Kommando, kommandør Poul Schriver, inspicerede tirsdag den 7. januar 1992 på vegne af Chefen for Søværnets operative Kommando, inspektionsskibet TRITON under sejlads i Sundet.

Under sejladsen blev der foretaget en generel inspektion af TRITON, og der blev afholdt forskellige havari- og navigationsøvelser samt helikopter- og boardingøvelser.

Under boardingøvelsen og øvelsen i assistance til andet skib medvirkede orlogskutteren fra Sundets Marinedistrikt.

Efter endt inspektion returnerede TRITON til København, hvor inspektionsholdet gik fra borde.

TRITON afgik den 13. januar 1992 til Færøerne for at forrette fiskeriinspektions- og stationstjeneste der.

TRITON forventes tilbage til det sydlige Danmark i midten af april 1992.

Dette er TRITONs første togt efter at være indgået i Flådens tal den 2. december 1991.

(SOK)

JULEN ER VEL OVERSTÅET I REYKJAVIK OG HVIDBJØRNEN ER PÅ VEJ TIL GRØNLAND

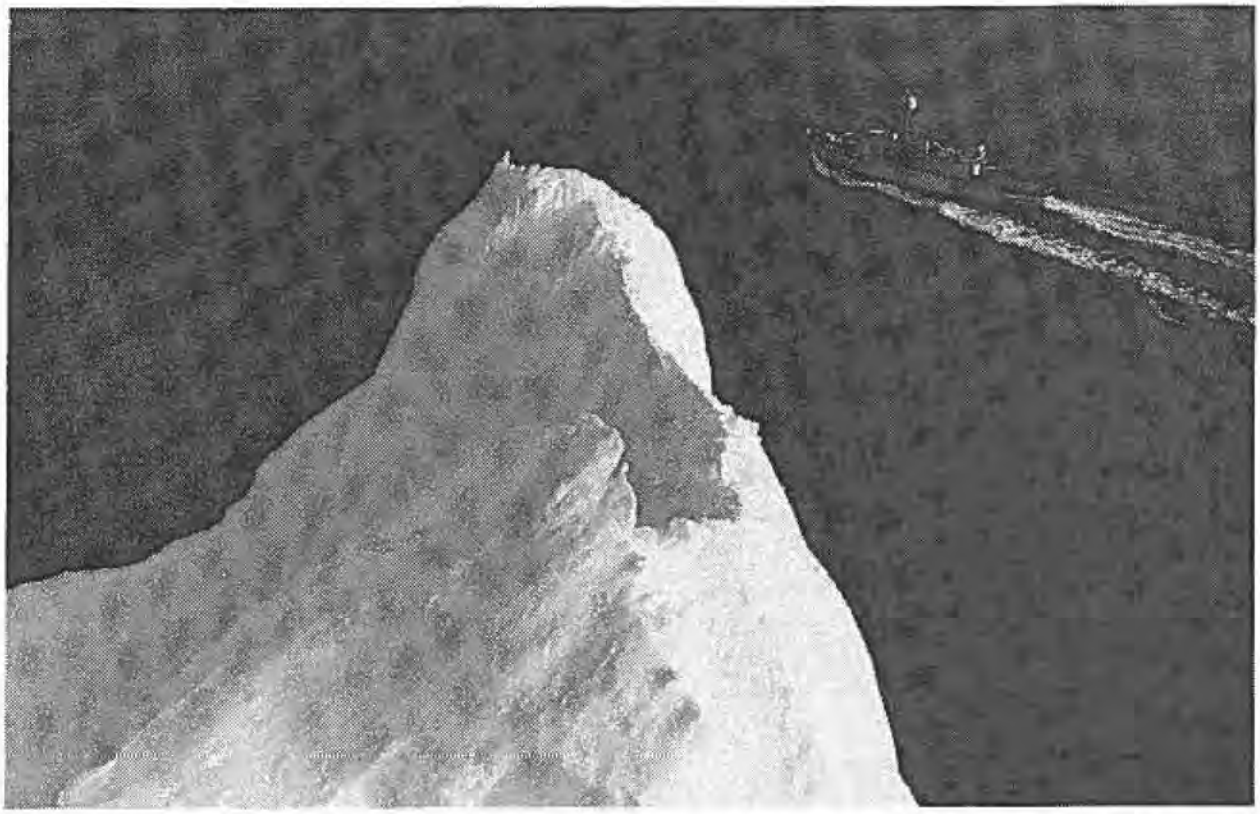

HVIDBJØRNEN og isen. *Foto: Jens Diederichsen*

Fotograf Jens Diederichsen, der i flere år har arbejdet med et journalistisk projekt omkring søværnet, har været med på inspektionsskibet HVIDBJØRNENs sidste togt til Grønland. Det har resulteret i en lang række mesterlige fotografier fra denne del af søværnets hverdag.

Han har sendt disse indtryk fra sejladsen, som med stor velvilje fra chef og besætning forløb til gensidig glæde:

- Det er midt på formiddagen, og som altid er der næsten mørkt i O-rummet. Kun små lamper kaster et svagt lys på de steder, det er nødvendigt: instrumenter og tastaturer.

Vagten forklarer mig på sit rolige, syngende lollandske om de forskellige instrumenter og deres funktion og betydning.

På en stor dataskærm ser vi et kort over Nordatlanten. Island, hvor vi kommer fra, ligger midt på skærmen. Til venstre er sydspidsen af Grønland. Midt imellem er der en lille prik med betegnelsen HV 348.

- Det er os.

Ovenover mig er en stor radarskærm. Den bruges til at se andre skibe, kyststrækninger og eventulle isbjerge på.

Jeg skifter til det billede på skærmen, som svarer til radarens maksimale rækkevidde. Jorden er rund - og radaren kan ikke se ud over horisonten.

Der er ingenting at se. Der er godt nok nogle prikker, men ingen af dem viser sig mere end en gang.

Det går op for mig, at vi er helt alene på et område på størrelse med det halve Danmark.

Over mit hoved sidder vindmåleren. Et instrument viser vin-

dens retning og et andet dens styrke.

Viseren svinger mellem femogtyve og tredive meter pr. sekund.

Vores kurs er 285, og farten er næsten umærkelig.

MURPHYS LOV

Jeg går op på broen.

Samtlige roterende ruder er i gang og udsender en stille summen. Fra en ombygget autoradio høres gammel "60'-er rock".

Chefen står med ansigtet tæt op ad vinduet og spejder opmærksomt ud.

Vi er fem-seks stykker på broen, og alle har deres hyr med at stå fast. En af telefonerne falder ud af holderen på siden af kortbordet og kurer hen ad dørken.

Krægningsmåleren svinger fra side til side - nogle gange overskrider den tredive grader, hvor den holder sig lidt - indtil havet beslutter sig for, at nu må det vel være nok. Så får vi en tur til den anden side - og telefonen tager sig en tur til. - En beslutter sig for, at nu må DET være nok, og fastgør røret med et stort stykke tape. Og så ringer den !

ISTØNDEN

Jeg spørger Chefen, om jeg må gå op i istønden i det her vejr.- Det kan jeg godt, hvis én hjælper mig det korte stykke hen over åben bro til masten.

Noget våd i håret og ned ad nakken når jeg hen til lugen i bunden af masten. Herfra går det op ad den indvendig lejder op til det lille rum under radardomen. - Det er den store kugle, som rummer vores radarantenne.

Turen op er lidt som "skærsilden" i Tivoli. Når skibet er på vej op ad en bølge, føles kroppen dobbelt så tung. Omvendt ,når vi sejler ned på den anden side af bølgen. Så bliver man let som en fjer, og kan hurtigt tage fem - otte trin op.

I istønden er der lunt. Det sørger et lille varmeapparat for.

Jeg tænder den roterende rude. Den kommer langsomt op i omdrejninger, og havvandet slyn-

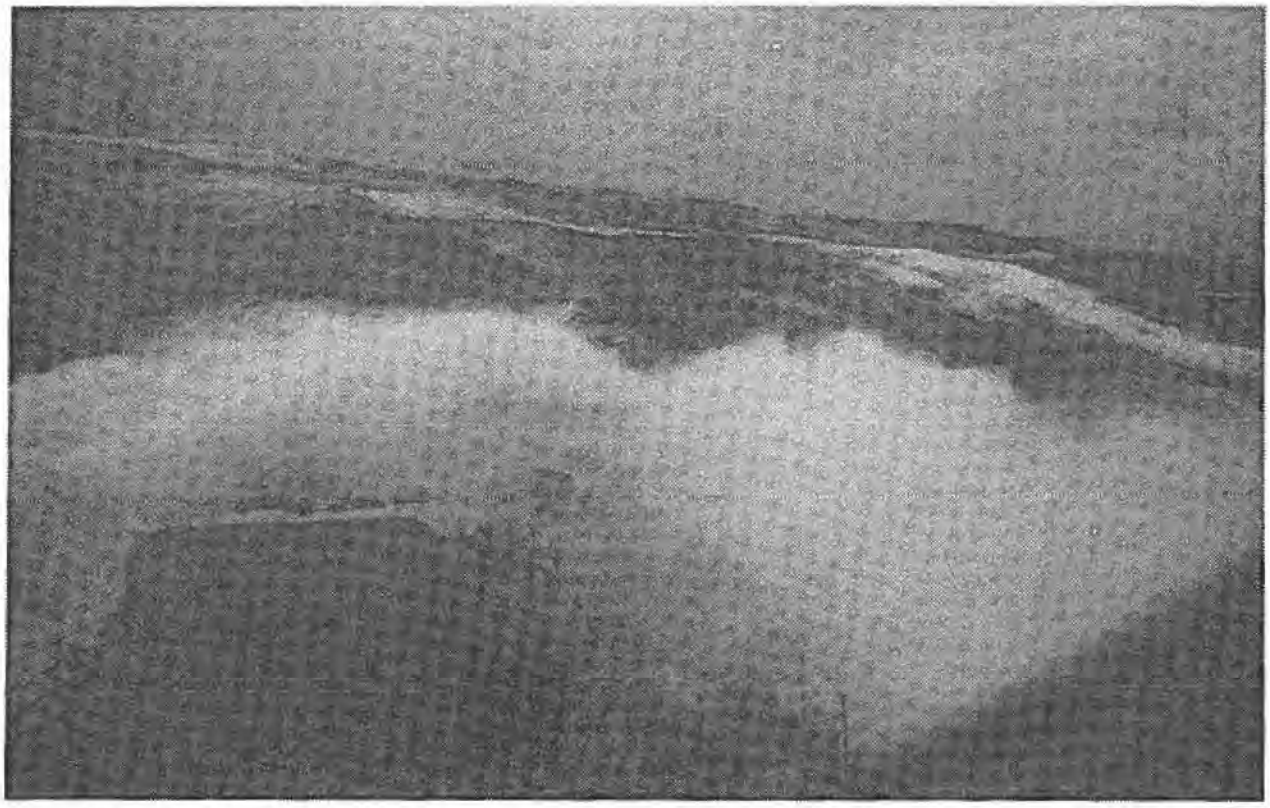

Op og ned. *Foto: Jens Diederichsen*

ges ud mod glasskivens periferi. Da det runde felt bliver klart, kommer et vældigt sceneri til syne: havet og de enorme bølger er delvis dækket af hvidt skum, og horisonten svinger op og ned i det lille vindue.

Når vi krænger helt til den ene eller den anden side, kan jeg kikke lodret ned på vandet.

Heroppe føles skibets bevægelser endnu voldsommere.

1000 METER UNDER KØLEN

Foruden mit kamera og fotostativ har jeg sørget for at have en sammenfoldet plastikpose i baglommen.

Fra tid til anden dykker skibets bov ind i en af de store bølger, og mængder af grønt vand dækker et øjeblik forskibet, så det eneste, der stikker op, er kanonen. Sekundet efter oversprøjtes mit lille, runde kighul af hvidt skum og rudens omdrejninger synes helt at gå i stå. Så må den lille elmotor til at arbejde igen, og der går lidt tid, inden jeg igen kan se ud. Om bord på HVIDBJØRNEN kan man godt nok få følelsen af at være alene på havet. Men man har alligevel hele tiden bevidstheden om de øvrige 74 mand om bord.

Men heroppe i istønden er jeg alene, og de andre er langt væk. Nordatlanten bliver større.

Der er mindst en kilometer vand under kølen. Jeg kommer til at tænke på alle de skibe, der gennem tiderne ikke har klaret den, og som nu ligger et sted dernede. Og på de mange søfolk, som er omkommet i det iskolde vand....

Jeg opdager, at der er gået over to timer, siden jeg klatrede op ad den smalle lejder. Det er ved at blive mørkt og jeg har totalt glemt frokosten.

Jeg får taget mine billeder og kravler ned til de andre.

Plastikposen fik jeg heldigvis ikke brug for.

(SOK)

SØVÆRNSPERSONEL DELTAGER I EF- MONITERING AF SITUATIONEN I KROATIEN OG SERBIEN

EF-observatør skriver dagbog - i ly for evt. flyvende glas. Hotel Argentina, Dubrovnik. (NOV 91)

Det er naturligvis kendt fra mediernes dækning af krigstilstandene i det tidligere Jugoslavien, at danske officerer har deltaget som medlemmer af de observationshold, der, efter beslutning i EF, har moniteret situationen i knapt et halvt år.

Deltagelsen har været frivillig, civil og ubevæbnet, men iklædt og forsynet ved Forsvarets FN-afdeling i Jægerspris-lejren.

En enkelt af søværnets officerer, kaptajnløjtnant Georg Petersen, næstkommanderende i Søværnets Frømandskorps, er blevet kendt internationalt for sin rolige og hjælpsomme optræden i meget kritiske situationer. Verdenspressens journalister har kvitteret smukt ved at bringe den modige danskers indsats frem.

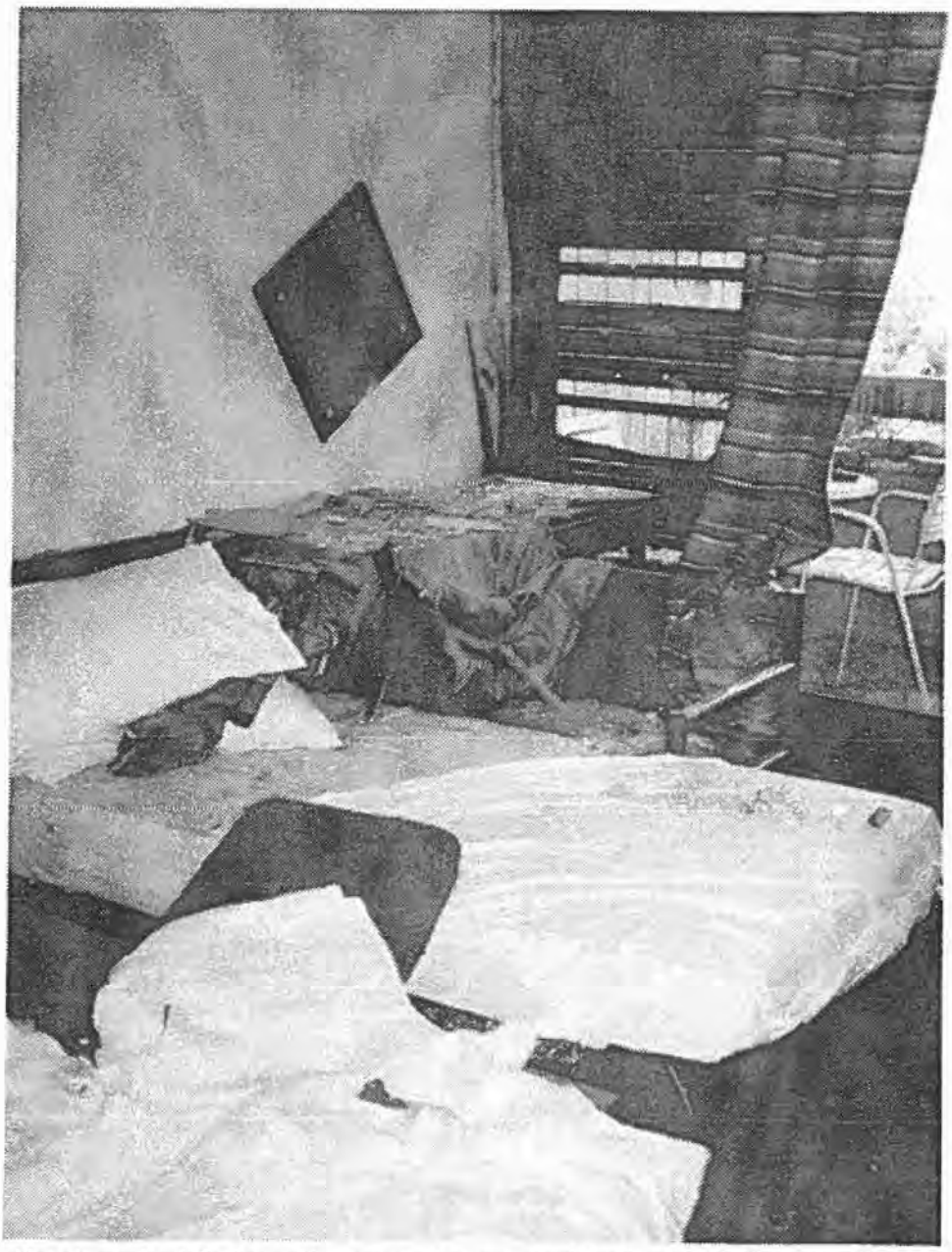

Hotelværelse i Dubrovnik - senere jævnet med jorden af 21 flere træffere. (NOV 91)

Foto: Georg Petersen

(FKP)

INSPEKTIONSSKIBET TRITON TIL DE VESTINDISKE ØER

Mandskabet om bord på søværnets nyeste inspektionsskib TRITON havde brug for at have en alsidig garderobe med om bord, da skibet den 13. januar stak nordover på sit allerførste togt, der går til Færøerne. Midt i marts skal TRITON efter de foreløbige planer forlade de kølige nordlige farvande og sætte kursen mod milde himmelstrøg i det Caraibiske hav for at deltatge i festlighederne i forbindelse med markeringen af 75-året for Danmarks salg af De Vestindiske Øer til USA, der finder sted den 31. marts. Invitationen hertil, der også gælder udenrigsminister Uffe Ellemann-Jensen, er kommet fra guvernøren på de tidligere danske besiddelser.

På vejen til De Vestindiske Øer lægger TRITON ind i den østamerikanske flådebase NORFOLK i staten Virginia. Besøget her finder sted samtidig med afholdelsen af en konference vedrørende samarbejde om internationalt forsvarsmateriel, COMDEF 92, og det er tanken at TRITONs medvirken kan bruges til at fremme danske industri-interesser. Forsvarskommandoen er i øjeblikket i færd med at rette henvendelser til danske industrivirksomheder, som har udstyr ombord i det danske inspektionsskib, og som kunne have lyst til at demonstrere dette under konferencen, der finder sted fra den 24. til den 26. marts 1992.

På TRITONs første togt, der må siges at være noget udover det sædvanlige for danske inspektionsskibe, er kommandørkaptajn Henrik Hornhaver chef. Besætningen ombord er på 40 konstabler, 8 sergenter og 12 officerer. To af sergenterne kommer fra flyvevåbnet, idet skibet medfører en LYNX-helicopter fra Søværnets Flyvetjeneste på turen

Inspektionsskibet bugner af dansk højteknologi. *Foto: Søværnet*

(FOV NYHEDSBREV 1/2-1992).....

AKTIONER MOD HASH

Over for søværnets samarbejdsudvalg har Chefen for Søværnets operative Kommando. kontreadmiral Knud Borck, orienteret om, hvad man agter at gøre for at komme et eventuelt hash-misbrug til livs.

Det er kendt, at der forekommer misbrug af det snigende rusmiddel også i søværnet, og at antallet af sager herom næppe afspejler omfanget. Det er derfor besluttet at modtage et tilbud om at deltage i den spørgeskemaundersøgelse som Forsvarets Center for Lederskab foretager for den af hæren nedsatte aktionsgruppe mod hash. Undersøgelsen vil blive gennemført i begyndelsen af dette år.

I ovennævnte gruppe indgår repræsentanter for berørte myndigheder og de værnepligtiges talsmænd, såvel som stampersonellets organisationer.

Undersøgelser foretaget for Sundhedsstyrelsen, viser at hash er let tilgængelig over hele landet. Skønt hash på det nærmeste har opnået status som halvlegalt rusmiddel, kan der ofte optræde et kriminelt miljø omkring misbruget. At prøve eller at bruge stoffet regelmæssigt hænger sammen med personligt kendskab til andre, der bruger stoffet.

Det alvorlige og "snigende" ved en hash-rus er desværre ikke tilstrækkeligt kendt. Det er nemlig sådan, at hash-misbrugeren er påvirket meget længere og mindre synligt, end hvad vi kender fra andre former for påvirkning af f.eks. alkohol. Hash-giften antages at være mindst 48 timer om en halvering i kroppen. Den påvirkede kan efter indtagelse af hash i adskillige dage lide af uvarslede tab af koncentration og hukommelse.

En hash-bruger vil derfor let kunne afstedkomme ulykker ved omgang med skydevåben, kraner, fartøjer, køretøjer og lignende.

Såvel søværnet som personellets organisationer har derfor mange gode grunde til at søge at begrænse misbruget mest muligt.

Det blev kraftigt understreget, at såvel brug af som besiddelse af hash i forsvaret er forbudt. Overtrædelser straffes normalt som tjenesteforseelse med en bøde. Hertil kommer ansættelsesretlige konsekvenser, der for stampersonel ved førstegangsindtagelse indebærer en skriftlig advarsel. Ved anden gang eller ved handel med hash afskediges vedkommende efter de regler der gælder herfor.

(SOK)

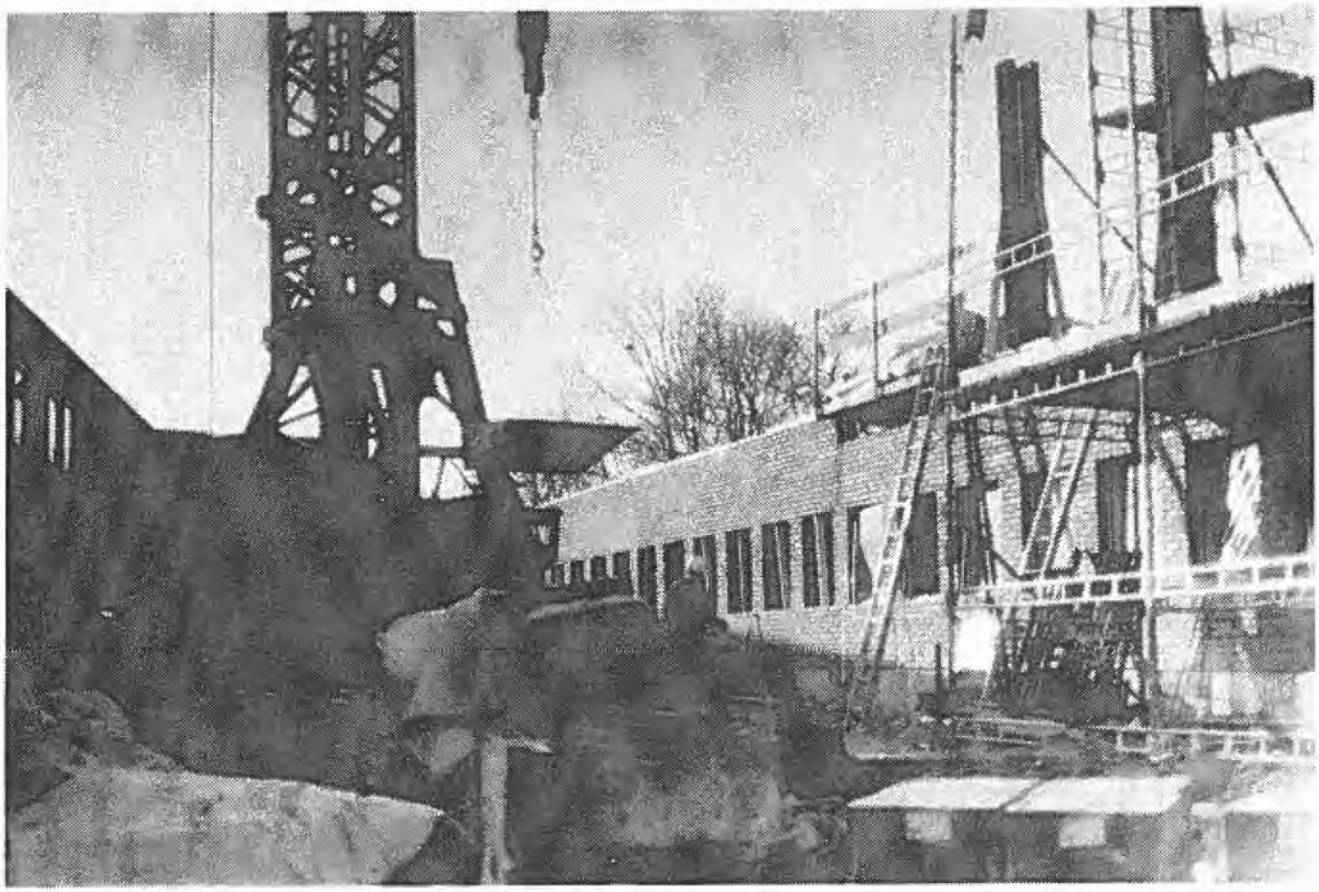

Udvidelse og opbygning ved SOK fredshovedkvarter.

Udgiver: Søværnets operative Kommando, Postboks 483, 8100 Århus C. Tlf. 86123099. Telefax 86123011-6357.
Redaktion: Orlogskaptajn Sven Voxtorp. Ansvarshavende overfor presseloven: Kommandør Poul Schriver.
Indholdet i SVN ORT kan frit citeres med angivelse af kilde.

Tryk: Søværnet.

FLADEBESØG I DANSKE HAVNE

DATO	HAVN	NATION	TYPE	ENHEDER	BESØG	OFF.	STAM PERS	IALT	CHEF
JAN 92									
14-17	Ålborg	Tysk	Torpedobåde Depotskib	ILTIS LUCHS MARDER LEOPARD FUCHS JAGUAR RHEIN	Rutine	40	357	397	KK L.Kamp-schulte
19-20	København	Engl.	Patruljesk.	ANGLESEY	Rutine			39	
25-27	Frederikshavn	Tysk	Minestryger	FRAUENLOB NAUTILUS GEFION MEDUSA UNDINE MINERVA DIANA LORELEY ATLANTIS ACHERON	Rutine	20	240	260	OK K.Kul-termann
28-02	Esbjerg	Holl.	Minestryger	HARLINGEN HAARLEM	Rutine	5 5	37 37	42 42	KL H. Van Eijsden
MAR 9									
06-09	København	Tysk	Minestryger	GAZELLE NYMPHE	Rutine	7	64	71	KK Michael Schubert
16-19	København	Engl.	Fregat	MARLBOROUGH	Uoff.			169	